

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 34.

Lýsingarprisur fyri petittreglu: 30 øyr. á forsiðuni, 20 øyr. á 3. og 4. síðu. Við størri lýsingum fæst avsláttur í prísinum.

Leygardagin 24. august 1935.

Kostar kr. 1,50 fjóðringsárið + Porto. Blaðið verður bílagt á posthúsinum, brævasvarstodum og skrivstovuni. Telf. 143.

9. árg.

Sensasjon!

Afturhaldið í Danmark hevur í seinastuni himnað upp í forlornari „indignasjón“ móti arbeiðsmannafeløgum, sum skulu forfylgja arbeiðarum, tí teir ikki vilja stjála.

Eitt afturhaldsblað her er ikki seint at „stemma í“ í hesi harmdirrandi „indignasjón“.

Viðvíkjandi hesari „forlornu“ „indignasjón“ lesa vit í „Socialdemokraten“:

Arbejderen, der ikke vilde stjæle.

Da Helmundt flygtede over Plankeværket til Wiedemanns Fabriker.

„Berl. Tid.“ gribes i Usandhed.

Skarp Erklæring fra
Slagteriarbejdernes Formand.

Svar til „Berl. Tid.“

I Anledning af min Redegørelse i Gæst angriber „Berlingske Tidende“ mig og skriver bl. a.:

„Han kommer til at sige mere, hvis han vil videre ad den Vej. Hvis Helmundt har forset sig, saa frem med Forseelsen, Hr. Fagforeningsformand. Ikke disse Sigtelser, der siger saa meget og kan betyde saa lidt. Ikke disse Bemærkninger om, at „Helmundt var bedst tjent med, at Sagen ikke blev gravet op. De har en ilde Klang i Graverkarlens Mund.“

— Slagteriarbejdernes Fagforening har ikke ønsket at blande Helmundts Fortid ind i denne foreliggende Sag. Ingen af vore Vidner, heller ikke jeg, har med et eneste Ord antyd det under Retsforhandlingerne. Heller ikke, efter at „Berlingske Tidende“ har begyndt at antage sig Helmundts Sag med saa stor Paagaenhed, har jeg ønsket at berøre dette Forhold af Hensyn til Manden selv og hans Familie.

— Men efter denne Hetz og skamløse Agitation, som Bladet i de to sidste Dage har bragt i Anvendelse mod Slagteriarbejdernes og mod Arbejderne som Helhed, efter det Misbrug i en politisk Sags Tjeneste, Bladet

gør af Sagen, og direkte opfordret af Bladet, skal jeg oplyse følgende:

Hos Fabrikant Wiedemann opdagedes for nogle Aarsiden et Tyveri af et Stykke Flæsk. Efter Opdagelsen opfordrede Ledelsen den paagældende Arbejder til at melde sig, han vilde da faa sin Afsked, men undgaa Politianmeldelse. Da han ikke meldte sig, meddelte Ledelsen, at to gifte Arbejdere, beskæftiget paa det Sted, hvor Flæsket var fundet, vilde faa deres Opsigelse til Fratrædelse førstkomende Fredag. Tillidsmanden opfordrede indtrængende den Skyldige til at melde sig, da han var overbevist om, at de to opsagte gifte Arbejdere ikke var de Skyldige.

Stadig intet Resultat. Helmundt udtalte sin Forargelse overfor Tillidsmanden, fordi den „Svinehund“, der var skyldig, ikke meldte sig.

Nogle Timer senere havde imidlertid Arbejderne opdaget, hvem den skyldige var — det var Helmundt selv, og straks efter forlod han Fabriken over Baggaardens Plankeværk. Hans Cykle blev bragt ham Dagen efter. Da denne Kendsgerning var konstateret, tog Arbejdsgiveren straks Opsigelsen af de to gifte Arbejdere tilbage.

Jeg beklager, at „Berlingske Tidende“ har provokeret mig til offentlig at fremdrage dette Forhold, men kendt, som det har været, har det sin store Betydning i hele denne Sag. — Maa jeg foreslaa „Berlingske Tidende“, at Bladet i Morgen som Fotografiemme vælger „Det Plankeværk, hvorover Helmundt flygtedes“.

Vald. Hansen,
Formand for Slagteriarbejdernes Fagforening.

* * *

Hvad der fra første Færd undrede os i Helmundt-Affæren, var dette, at en Arbejder kom saa meget utilbens med sine Kammerater, at de i et Øjebliks Ophidselse forlangte ham afskediget. Vi sagde straks til os selv, at der maatte være noget galt med ham. Vi kender den københavnske Arbejder saa meget, at vi ved, at det er den daarlige Karakter, Luseren, Øjentjeneren, den falske Kammerat, som ikke kan klare sig i den daglige Omgang. Der maatte være noget af denne Type i Helmundt!

Og Fagforeningsformand Valdemar Hansens Oplysninger og iøvrigt Sagen i sig selv viser, at dette er Tilfældet. Den normale, ordentlige, regulerede Kammerat klarer sig altid, selv om han har sin egen Mening, selv om han maaske en enkelt Gang begaar Ting, hans Arbejdskammerater ikke kan billige. Men naar man læser, at Helmundt forarget udtaler sig til Tillidsmanden om „den Svinehund, der ikke vil melde sig“, og faa Timer efter selv maa flygte fra Fabriken over Plankeværket — ja, saa har man Typen, Karakteren, Manden for sig.

Og det er denne Mand, som da en Arbejdskammerat vil friste ham, sladrer til Arbejdsgiveren. Der stjæles intet, der foregaar intet Tyveri. Helmundt selv kan jo væge for det, han er betroet. Men Helmundt melder sin Kollega til Arbejdsgiveren. Skönt han selv havde, ikke en Opfordring, men en fuldbyrdet „Uregelmæssighed“ i sin Fortid.

Dette er Manden!

„Norske Løve“.

Styðið útgrevsturin!

Harra Svendsen, gamli, hevur sýnt eitt rósverdugt íðni fyri at finna „Norske Løve“ eftirgamli søgn.

Nú frættist brátt ein dagin, at „Norske Løve“ er funnin.

Vit hitta ein mann, ið eldhugaður av hesum boðum helt til Lamba fyri at síggja fundið.

„Nú, hvørji tíðindi?“ spyrja vit.

„Svendsen hevur gjørt eitt gott arbeiði. Tí verri hevur hann ikki haft tær bestu umstøður til hetta arbeiðið: neyðturviligan reiðskap ella tann pening, sum eitt tilfíkt athugaligt arbeiði krevur.“

„Er nakað í tí, at „Norske Løve“ er funnin?“

„Vit søu ein hóp av gomlum víði, ið teir hovdu gravað út. Men um hesin víður er arbeiddur víður, rekaviður ella víður av „Norske Løve“, kann vist einans avgerast av sakkønum.“

„Sást tá einki særmerkt tekin upp á, at tað var víður av „Norske Løve?“

„Tað dugdu vit ikki at síggja.“

— Annars má eg siga, at hetta er eitt tilfíkt athugaligt arbeiði, at tað hevur uppihorið at styðjast, til tað er fullført.

Eg haldi, at blað tygara eigir at savna studningspening til arbeiðið.

Eg vil eftir forimuni geva 10 kr. við tað sama.

Vit taka væl undir við hesari áheitan og venda okkum hervið til okkara heiðraðu lesarar um vinsamligast at styðja hetta mál við eini peningávu eftir tí, sum nú ráðini til tess eru.

„Føroya Social-Demokrat“ tekur við tókki móti hesum gávum, ið verða at senda til hesa adressu:

Til „Norske Løve“

„Føroya Social-Demokrat“

Tórshavn.

* * *

Við tókki móttikið:

Til „Norske Løve“

X 10 kr.

X 10 kr.

„Er du dum, — da vær stum,
— men med en kritisk Mine“.

Pinslaváttar skaptu tað dýrasta, hitt æviga.

Nógv skald — tey størstu — flogdust undir pinslum, mót-gongu og vónloysi, stavandi inn-
an úr sálarlýpinum sum ulti-
m frá.

— — —
Janus er eitt stórt skald, kanska okkara størsta.

Mær kemst hann eins og ein pinslavátt millum sínar „líkamenn“ — o, tí verri, so nógv minni menn! Mær er kensla av, at hansara skaldsligu perlur eru skírnaðar av pinslanna (slatursins) mongu „variantum“, ið stundum koma sum omanlop ella eru hvøllir, sum einans hin ónda tungan kann vera tað — men lyndið á hesum er ofta veikt — ella bregða við vitsins karka svorði — tó hitt æviga víkast ikki av niðingshoggum — ella fara sum hin illi trællurin — tó vinurin tolr tey trællahogg — ella sum hin spillandi dái — hann elvir urlagarðsmannin at berjast tiggju sinni harðari fyri at verja ta gronkandi ongina.

Henda ásanning ella hugsjón elvdi mær óverduga hugans til ta yrking, ið stóð í seinasta „Føroya Social-Demokrat“ . . . Eg skilti skaldsins — pinslaváttins — harmaróp móti slatursins mongu „variantum“. Men kærleikin til skaldsins æviga perlur valdtók meg eins og Søren Kierkegaard at dyrka skapara-verkið ulti-
m mun til skapanna „process“, og kvað eg:

— — —

„Tí gevið tí (harmarópinum) ikki getur, tí slatur (pinslan) er skaldinumm vígt.“

— perlurnar skapast við at lósta óðuskelina.

Hoyr tú Ernst Sondum, tú við tínum legio av fadesum — meg minnst tína „guddomm-
lige“ atfinning at málningi Mykjunesar, ikki at gloyma tí-
harm yvir oyslanina við tí ber á landi „sjaðlsama“ og kostbara vatni undir eini brunaslökkking ella tína kostlugu ósing upp um, at ein politistur ikki forðaði sær sjálvum at standa á troð síni